

Új normalitás? Az orosz nyomásgyakorlás Európa biztonsági paradigmaváltásához vezethet

Vezetői összefoglaló. Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke a Lipcse (Leipzig)/Halle repülőtér elleni, Németország által Oroszországnak tulajdonított robbanódrón-akció kapcsán úgy fogalmazott: Európának szembe kell néznie azzal a „kemény igazsággal”, hogy az ilyen incidensek jelentik az „új normalitást”. Mark Rutte NATO-főtitkár szerint Oroszország egyre kockázatvállalóbban lép fel, és téved, ha azt feltételezi, hogy ezzel megoszthatja a szövetségeseiket, vagy gyengítheti Ukrajna támogatását. A két vezető szeptember 2-i közös fellépése egyértelműen túlmutat a lipcsei incidensen: annak felismerését jelzi, hogy a háborús küszöb alatti orosz műveletek tartósan a fenyegetések részévé váltak Európa biztonsági környezetében. A gyakoriságban és potenciális hatáskiváltásban egyaránt fokozódó incidensek Oroszország stratégiai nyomásgyakorlásának részét képezik: Moszkva ezekkel „jelzi” az európai államok számára, hogy Ukrajna támogatása miatt képes nagyobb – közvetlen károkozással, pusztítással járó – „költségeket” is okozni. Oroszország céljai: az európai társadalmak megfélemlítése; Ukrajna támogatása kapcsán a megosztása; az európai politikai-társadalmi figyelem és erőforrások lekötése belső problémák szításával.

A hibrid műveletek új hangsúlyai. Az EU és a NATO már 2024-ben egy szélesebb, összehangolt orosz kampány részeként írta le a kibertámadásokat, információs műveleteket, gyújtogatásokat, szabotázsakciókat, kritikus infrastruktúra elleni fellépést és más rejtett műveleteket. Sajátosságuk a tagadhatóság, az elkövetők azonosításának megnehezítése, a civil sebezhetőségek kihasználása és mindenekelőtt az, hogy a nyílt fegyveres konfliktust kiváltó küszöb alatt maradtnak.

Az elmúlt két év bizonyítottan, vagy hivatalosan Oroszországhoz kötött eseteinek sora ugyanakkor arra utal, hogy nem egyszerűen több hibrid akció történik, hanem veszélyesebb eszközök jelennek meg. A fejlődési ív ezért leegyszerűsítve így írható le: kiberműveletek és befolyásolás – vandalizmus és gyújtogatás – kritikus infrastruktúra szabotálása – robbanó-gyújtó eszközök logisztikai hálózatba juttatása – robbanóanyaggal felszerelt drón alkalmazása stratégiai infrastruktúra ellen.

A Lipcse/Halle repülőtéri incidens helyiértéke. Az eskalációs sorban Lipcse új minőséget képviselt. (A repülőtér biztonsági területén robbanóanyaggal és detonátorral felszerelt drónt találtak; a német kormány szerint az eset katasztrófával is végződhetett volna.) A német kormány rendőrségi, hírszerzési és műveleti mintázatok alapján hivatalosan Oroszországnak tulajdonította az augusztus 4-i támadási kísérletet.

Az EU reakciója: a civil dimenzió. Von der Leyen értékelésének legfontosabb eleme nem az orosz fenyegetés ismételt hangsúlyozása, hanem az európai biztonság tárgyának újradefiniálása. Szerinte Európának a mindennapi életet működtető infrastruktúrát potenciális „frontvonalai célpontként” kell kezelnie, amivel „az európai biztonság új korszakába” léptünk. Ez elmosza a korábbi választóvonalakat béke és háború, katonai és civil biztonság, frontország és hátsóország között. Egy repülőtér, energetikai létesítmény, vasúti csomópont, kikötő vagy adatközpont stratégiai célponttá válhat anélkül, hogy Európa hagyományos értelemben háborúban állna Oroszországgal.

A NATO reakciója: a katonai dimenzió. Rutte ugyanennek a változásnak a katonai oldalát hangsúlyozta. A NATO-főtitkár összekapcsolta a keleti szárny légtérincidenseit, a szabotázsakciókat, az Ukrajna számára termelő hadiipari létesítmények elleni műveleteket és Lipcsét. A két vezető megszólalása így munkamegosztást rajzol ki: a NATO a katonai elrettentés és kollektív védelem, az EU pedig az ipari, gazdasági, technológiai és infrastrukturális reziliencia területén rendelkezik meghatározó eszközökkel.

Oroszország stratégiai üzenete. A gyakoriságban és potenciális hatáskiváltásban egyaránt fokozódó incidensek Oroszország stratégiai nyomásgyakorlásának részét képezik: Moszkva ezekkel „jelzi” az európai államok számára, hogy Ukrajna támogatása miatt képes nagyobb – közvetlen károkozással, pusztítással járó – „költségeket” is okozni. Oroszország céljai: az európai társadalmak megfélemlítése; Ukrajna támogatása kapcsán a megosztása; az európai politikai-társadalmi figyelem és erőforrások lekötése belső problémák szításával.

2026. szeptember 04.